

ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ
ΗΜΕΡΗΣΙΩΝ & ΕΣΠΕΡΙΝΩΝ ΓΕΝΙΚΩΝ ΛΥΚΕΙΩΝ
ΔΕΥΤΕΡΑ 22 ΙΟΥΝΙΟΥ 2020
ΦΥΣΙΚΗ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ
ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

ΘΕΜΑ Α

A1. γ **A2.** α **A3.** γ **A4.** δ

A5. α. Σωστό β. Λάθος γ. Σωστό δ. Σωστό ε. Λάθος

ΘΕΜΑ Β

B1. α) Σωστή απάντηση είναι η iii.

β) Το μέτρο της ταχύτητας u_A είναι

$$|\vec{u}_A| = u_{cm} + u_{\gamma p(A)} = \omega R + \omega R = 2\omega R$$

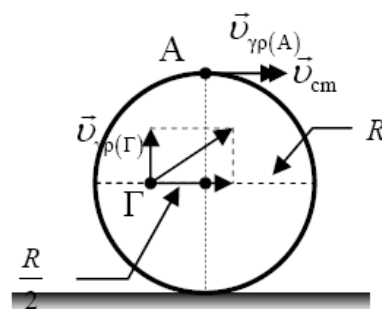
Το μέτρο της ταχύτητας u_r είναι

$$|\vec{u}_A| = u_{cm} + u_{\gamma p(A)} = \omega R + \omega R \Rightarrow |\vec{u}_A| = 2\omega R$$

Το μέτρο της ταχύτητας u_r είναι

$$|\vec{u}_r| = \sqrt{u_{cm}^2 + u_{\gamma p(r)}^2} = \sqrt{(\omega R)^2 + \left(\omega \frac{R}{2}\right)^2} \Rightarrow$$

$$|\vec{u}_r| = \sqrt{(\omega R)^2 + \frac{(\omega R)^2}{4}} \Rightarrow |\vec{u}_r| = \frac{\omega R}{2} \sqrt{5} \quad \text{Τελικά} \quad \frac{|\vec{u}_r|}{|\vec{u}_A|} = \frac{\frac{\omega R}{2} \sqrt{5}}{2\omega R} = \frac{\sqrt{5}}{4}$$

B2. α) Σωστή απάντηση είναι η ii

β) Από θεωρία

$$u'_1 = \frac{m_1 - m_2}{m_1 + m_2} u_1$$

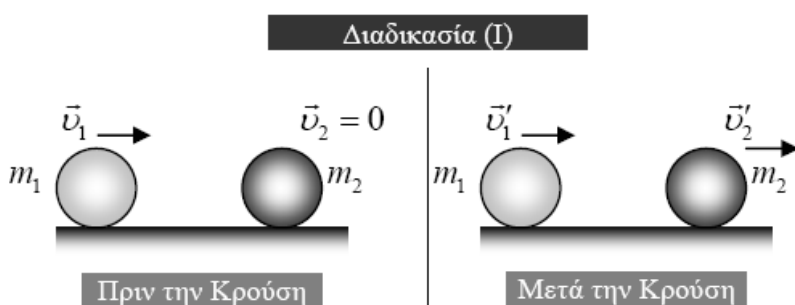
$$u'_2 = \frac{2m_1}{m_1 + m_2} u_1$$

Στην πρώτη διαδικασία το ποσοστό που μας ζητάει υπολογίζεται

$$\text{Αρχική ενέργεια } \frac{1}{2} m_1 u_1^2 \quad \text{Μεταβιβάζεται } \frac{1}{2} m_2 u_2'^2$$

100

;

$$\Pi_1 = \frac{\frac{1}{2}m_2 u_2'^2}{\frac{1}{2}m_1 u_1'^2} \cdot \frac{100}{\frac{1}{2}m_1 u_1'^2} = m_2 \left(\frac{2m_1}{m_1 + m_2} u_1 \right)^2 \frac{100}{m_1 u_1^2} = m_2 \frac{4m_1^2}{(m_1 + m_2)^2} u_1^2 \frac{100}{m_1 u_1^2} \Rightarrow$$

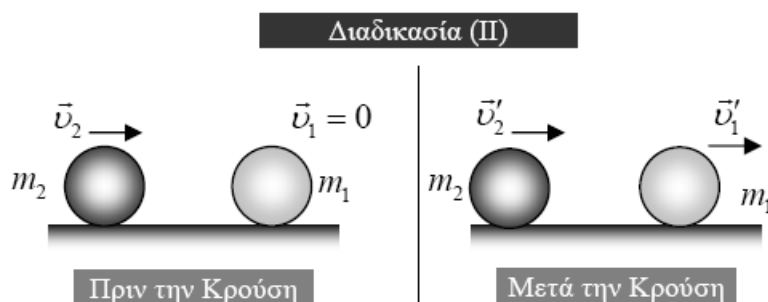
$$\Pi_1 = \frac{4m_1 m_2}{(m_1 + m_2)^2} 100.$$

Από θεωρία

$$u_1' = \frac{2m_2}{m_1 + m_2} u_2$$

$$u_2' = \frac{m_2 - m_1}{m_1 + m_2} u_2$$

Στην δεύτερη διαδικασία το ποσοστό που μας ζητάει υπολογίζεται

Αρχική ενέργεια	Μεταβιβάζεται	
$\frac{1}{2}m_2 u_2^2$	$\frac{1}{2}m_1 u_1'^2$	
100	;	

$$\Pi_2 = \frac{\frac{1}{2}m_1 u_1'^2}{\frac{1}{2}m_2 u_2^2} \cdot \frac{100}{\frac{1}{2}m_2 u_2^2} = m_1 \left(\frac{2m_2}{m_1 + m_2} u_2 \right)^2 \frac{100}{m_2 u_2^2} = m_1 \frac{4m_2^2}{(m_1 + m_2)^2} u_2^2 \frac{100}{m_2 u_2^2} \Rightarrow$$

$$\Pi_2 = \frac{4m_1 m_2}{(m_1 + m_2)^2} 100 \text{ Τελικά } \Pi_1 = \Pi_2$$

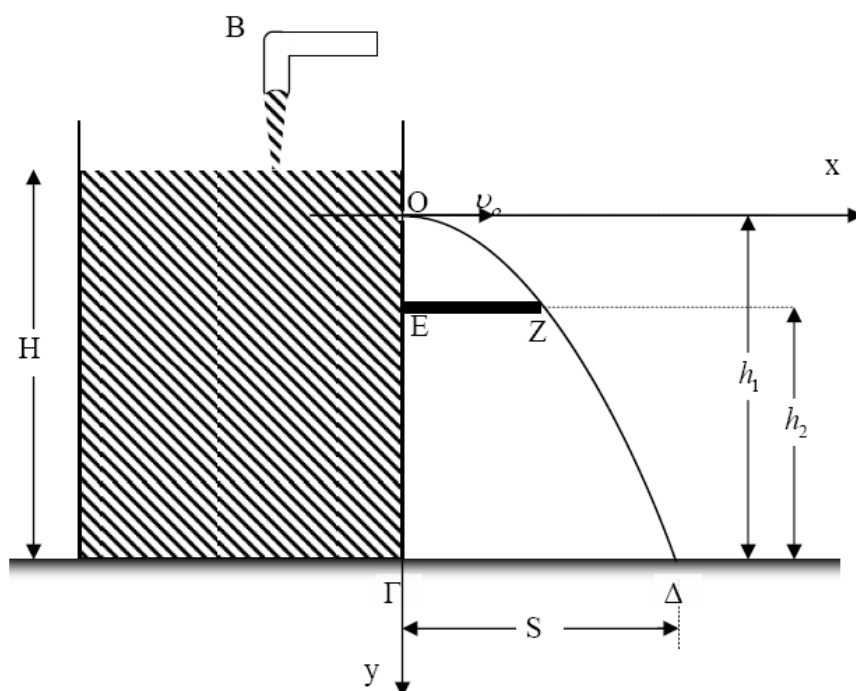
B3. α) Σωστή απάντηση είναι η i.

β) Το νερό εξερχόμενο από την οπή στο Ο εκτελεί οριζόντια βολή με αρχική ταχύτητα u_0 . Στην οριζόντια βολή ισχύει

$$x = u_0 t \Rightarrow t = \frac{x}{u_0}$$

$$y = \frac{1}{2}gt^2 \Rightarrow$$

$$y = \frac{1}{2}g \left(\frac{x}{u_0} \right)^2 \Rightarrow$$

$$y = \frac{g}{2u_0^2} x^2 \text{ (εξίσωση τροχιάς)}$$

$$\text{Για το σημείο Z ισχύει } h_1 - h_2 = \frac{g}{2u_0^2} \left(\frac{S}{2}\right)^2 \Rightarrow h_1 - h_2 = \frac{g}{8u_0^2} S^2$$

$$\text{Για το σημείο Δ ισχύει } h_1 = \frac{g}{2u_0^2} S^2$$

Διαιρώντας τις δύο τελευταίες σχέσεις κατά μέλη

$$\frac{h_1 - h_2}{h_1} = \frac{\frac{g}{8u_0^2} S^2}{\frac{g}{2u_0^2} S^2} \Rightarrow 1 - \frac{h_2}{h_1} = \frac{1}{4} \Rightarrow \frac{h_2}{h_1} = \frac{3}{4} \Rightarrow \frac{21H}{32h_1} = \frac{3}{4} \Rightarrow \frac{21H}{32h_1} = \frac{3}{4} \Rightarrow h_1 = \frac{7}{8} H$$

Υπολογίζω την ταχύτητα u_0 που εξέρχεται το νερό από την οπή Ο.

Εφαρμόζω Bernoulli μεταξύ της επιφάνειας του νερού και του Ο

(Λάβαμε επίπεδο μηδενικής ενέργειας το οριζόντιο επίπεδο που περνά από την οπή Ο και $p_{\text{επ}} = p_{\text{ατμ}}$, $p_0 = p_{\text{ατμ}}$ επίσης επειδή το εμβαδό Α της οπής είναι πολύ μικρό σε σχέση με το εμβαδό της ελεύθερης επιφάνειας του νερού $u_{\text{επ}} \approx 0$)

$$p_{\text{επ}} + \frac{\rho u_{\text{επ}}^2}{2} + \rho \cdot g \cdot (H - h_1) = p_0 + \frac{\rho u_0^2}{2} + \rho \cdot g \cdot 0 \Rightarrow$$

$$\cancel{p_{\text{ατμ}}} + \cancel{\frac{\rho u_{\text{επ}}^2}{2}} + \rho \cdot g \cdot (H - h_1) = \cancel{p_{\text{ατμ}}} + \frac{\rho u_0^2}{2} + \rho \cdot g \cdot 0 \Rightarrow$$

$$\rho \cdot g \cdot (H - h_1) = \frac{\rho u_0^2}{2} \Rightarrow u_0 = \sqrt{2g \cdot (H - h_1)}$$

Αφού το ύψος H είναι σταθερό πρέπει η παροχή Π στο σημείο Β πρέπει να είναι ίση με την παροχή του νερού που εξέρχεται από την οπή Ο. Από θεωρία $\Pi = Au_0$

$$\text{Τελικά } \Pi = Au_0 \Rightarrow \Pi = A\sqrt{2g \cdot (H - h_1)} \Rightarrow \Pi = A\sqrt{2g \cdot \left(H - \frac{7}{8}H\right)} \Rightarrow \Pi = A\sqrt{2g \cdot \frac{1}{8}H} \Rightarrow$$

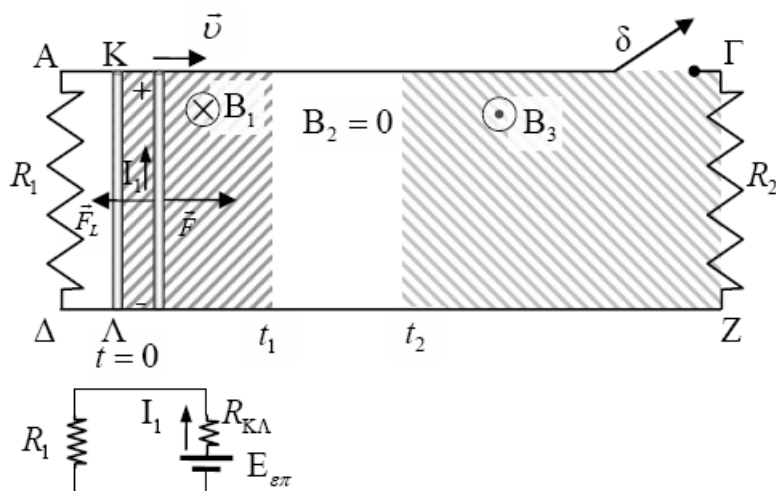
$$\Pi = \frac{A}{2} \sqrt{g \cdot H}$$

ΘΕΜΑ Γ

Η δύναμη $\vec{F}$ κινεί τον αγωγό ΚΛ ο οποίος αποκτά ταχύτητα $\vec{u}$.

Ο αγωγός ΚΛ εξ αιτίας της κίνησης του λειτουργεί ως πηγή $E_{\text{επ}}$.

$$E_{\text{επ}} = \frac{\Delta \Phi}{\Delta t} = \frac{\Delta(B_1 S)}{\Delta t} = B_1 \frac{\Delta S}{\Delta t} = B_1 \frac{L \cdot \Delta x}{\Delta t} \Rightarrow E_{\text{επ}} = B_1 u L$$

Η πολικότητα της πηγής είναι αυτή που φαίνεται στο σχήμα. Στο κύκλωμα που δημιουργείται από τον αγωγό ΚΛ και την αντίσταση R_1 δημιουργείται

$$\text{ρεύμα } I_1 = \frac{E_{\varepsilon\pi}}{R_1 + R_{\text{ΚΛ}}} \Rightarrow$$

$$I_1 = \frac{B_1 \nu L}{R_1 + R_{\text{ΚΛ}}}$$

Εξ αιτίας του ρεύματος I_1 δημιουργείται στον αγωγό δύναμη Laplace

$$F_L = B_1 I_1 L = B_1 \frac{B_1 \nu L}{R_1 + R_{\text{ΚΛ}}} L \Rightarrow F_L = \frac{B_1^2 L^2}{R_1 + R_{\text{ΚΛ}}} \nu.$$

Η δύναμη Laplace είναι αντίθετη της δύναμης $\vec{F}$ (εξ αιτίας του νόμου Lenz)
Υπολογίζουμε την επιτάχυνση της ράβδου ΚΛ:

$$\Sigma \vec{F} = m \vec{a} \Rightarrow F - F_L = m a \Rightarrow F - \frac{B_1^2 L^2}{R_1 + R_{\text{ΚΛ}}} \nu = m a$$

Από την τελευταία σχέση φαίνεται ό τι όσο αυξάνεται η ταχύτητα η επιτάχυνση ελαττώνεται επομένως η ράβδος ΚΛ εκτελεί **επιταχυνόμενη κίνηση με φθίνουσα επιτάχυνση**.

Οριακή ταχύτητα αποκτά η ράβδος όταν μηδενισθεί η επιτάχυνση $a = 0$

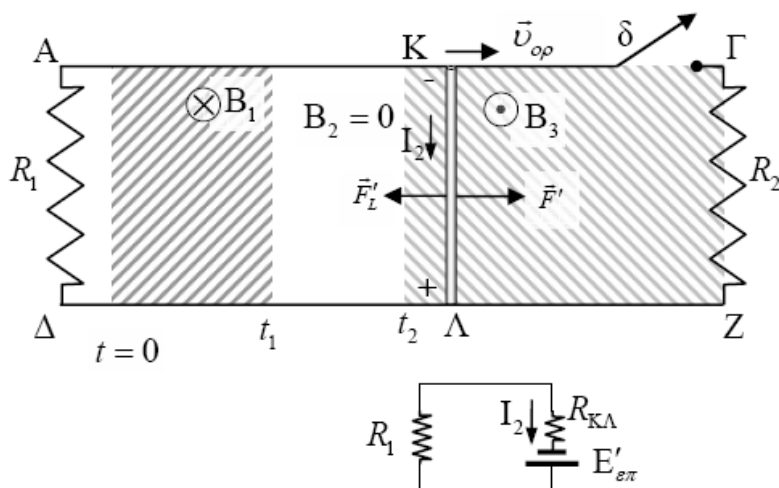
$$F - \frac{B_1^2 L^2}{R + R_{\text{ΚΛ1}}} \nu = m a \xrightarrow[\alpha=0]{\nu=\nu_{\text{op}}} F - \frac{B_1^2 L^2}{R_1 + R_{\text{ΚΛ}}} \nu_{\text{op}} = m \cdot 0 \Rightarrow F - \frac{B_1^2 L^2}{R_1 + R_{\text{ΚΛ}}} \nu_{\text{op}} = 0 \Rightarrow$$

$$\nu_{\text{op}} = \frac{F(R_1 + R_{\text{ΚΛ}})}{B_1^2 L^2} = \frac{0,8 \cdot (2+3)}{1^2 \cdot 1} = 4 \frac{\text{m}}{\text{s}}$$

Γ2. Από τη χρονική στιγμή t_1 έως τη χρονική στιγμή t_2 η ράβδος εκτελεί ευθύγραμμη ομαλή κίνηση. Όταν εισέρχεται στο μαγνητικό πεδίο B_3 έχει ταχύτητα

$$\nu = \nu_{\text{op}} = 4 \frac{\text{m}}{\text{s}}.$$

Η κινούμενη ράβδος μέσα στο ομογενές μαγνητικό πεδίο B_3 είναι πηγή με πολικότητα αντίθετη απ' αυτήν που είχε στην

περιοχή με μαγνητικό πεδίο B_1 . Η ένταση του ηλεκτρικού ρεύματος στη ράβδο τώρα

$$\text{είναι } I_2 = \frac{E'_{\text{επ}}}{R_1 + R_{\text{ΚΛ}}} \Rightarrow I_2 = \frac{B_3 u_{\text{op}} L}{R_1 + R_{\text{ΚΛ}}} = \frac{1 \cdot 4 \cdot 1}{2 + 3} = 0,8 \text{ A}$$

Για να διατηρηθεί σταθερή η ταχύτητα της ραβδου πρέπει

$$\Sigma \vec{F} = 0 \Rightarrow F' - F'_L = 0 \Rightarrow F' = F'_L \Rightarrow F' = B_3 \cdot I_2 \cdot L \Rightarrow F' = 1 \cdot 0,8 \cdot 1 = 0,8 \text{ N}$$

Γ3. Η θερμότητα που αναπτύσσεται στους αγωγούς του κυκλώματος δίνεται από τον τύπο $Q = I_2^2 (R_1 + R_{\text{ΚΛ}}) \Delta t = I_2 (R_1 + R_{\text{ΚΛ}}) I_2 \Delta t \Rightarrow$

$$Q = I_2 (R_1 + R_{\text{ΚΛ}}) q_{\text{επ}} \Rightarrow Q = 0,8 (2 + 3) 0,2 = 0,8 \text{ Joule}$$

Γ4. Όταν κλείσει ο διακόπτης οι αντιστάσεις R_1 και R_2 είναι συνδεδεμένες παράλληλα και ισχύει

$$R_{12} = \frac{R_1 \cdot R_2}{R_1 + R_2} = \frac{2 \cdot 2}{2 + 2} = 1 \Omega$$

Η επαγωγική τάση στη ράβδο είναι $E''_{\text{επ}} = B_3 u L$

Το ρευμα που διαρρέει τη ράβδο είναι.

$$I_3 = \frac{E''_{\text{επ}}}{R_{12} + R_{\text{ΚΛ}}} \Rightarrow$$

$$I_3 = \frac{B_3 u L}{R_{12} + R_{\text{ΚΛ}}}$$

Η νέα οριακή ταχύτητα θα προκύψει όταν

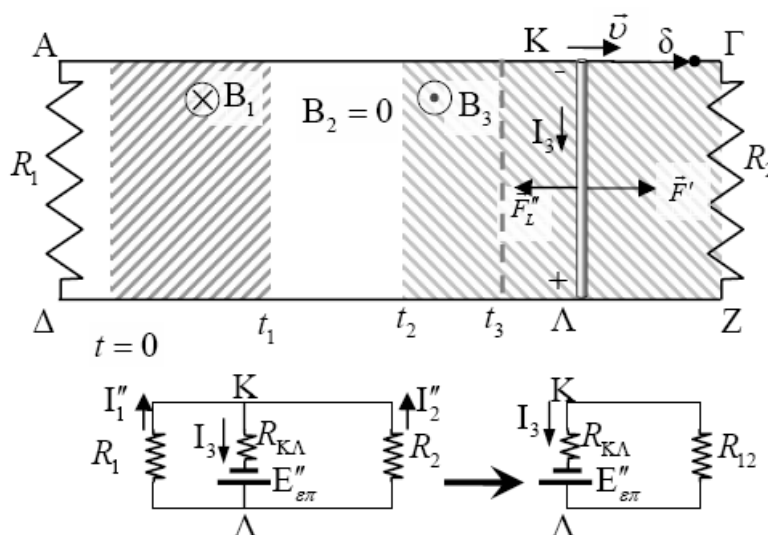
$$\vec{F}' = \vec{F}'_L \Rightarrow F' = B_3 I_3 L \Rightarrow F' = B_3 \frac{B_3 u'_{\text{op}} L}{R_{12} + R_{\text{ΚΛ}}} L \Rightarrow F' = \frac{B_3^2 u'_{\text{op}} L^2}{R_{12} + R_{\text{ΚΛ}}} \Rightarrow$$

$$u'_{\text{op}} = \frac{F' (R_{12} + R_{\text{ΚΛ}})}{B_3^2 L^2} \Rightarrow u'_{\text{op}} = \frac{0,8 \cdot (1 + 3)}{1^2 \cdot 1^2} = 3,2 \frac{\text{m}}{\text{s}}$$

$$\text{Επίσης } E''_{\text{επ}} = B_3 u L = 1 \cdot 3,2 \cdot 1 = 3,2 \text{ Volt} \quad \text{και} \quad I_3 = \frac{E''_{\text{επ}}}{R_{12} + R_{\text{ΚΛ}}} = \frac{3,2}{1 + 3} = 0,8 \text{ A}$$

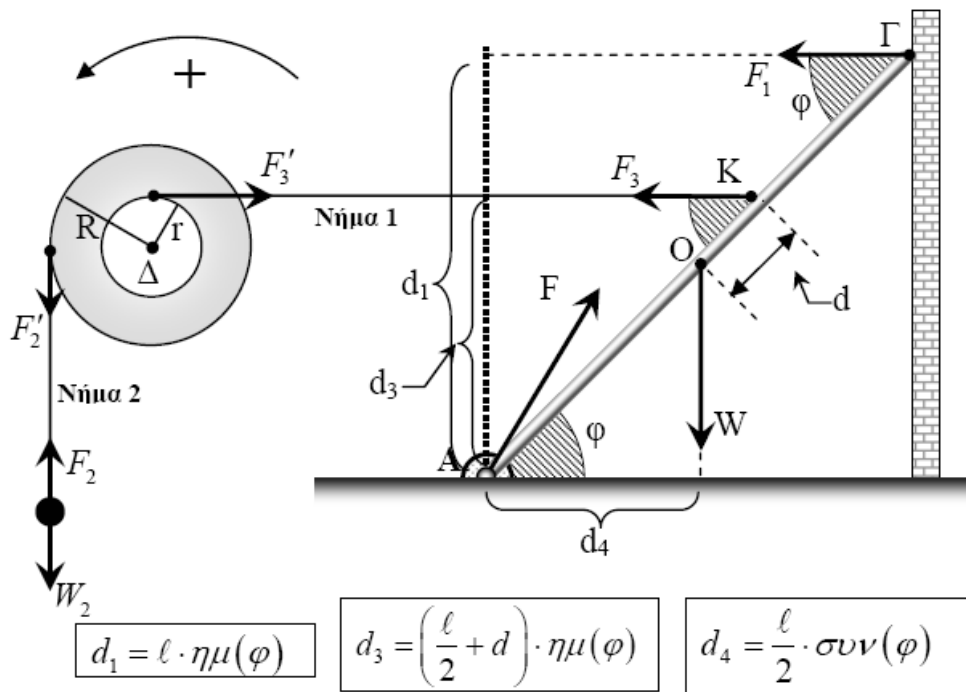
$$V_{\text{AK}} = E''_{\text{επ}} - I_3 R_{\text{ΚΛ}} = 3,2 - 0,8 \cdot 3 = 0,8 \text{ Volt} \Rightarrow V_{\text{ΚΛ}} = -0,8 \text{ Volt}$$

$$\text{Και } I'_1 = \frac{V_{\text{ΚΛ}}}{R_1} = \frac{0,8}{2} = 0,4 \text{ A} \quad I'_2 = \frac{V_{\text{ΚΛ}}}{R_2} = \frac{0,8}{2} = 0,4 \text{ A}$$

ΘΕΜΑ Δ

Δ1

Ισορροπία σώματος $\Sigma_2 \quad \vec{\Sigma F} = 0 \Rightarrow F_2 = W_2 \Rightarrow F_2 = m_2 g \Rightarrow F_2 = 30\text{N}$

Αβαρές νήμα 2 $F'_2 = F_2 \Rightarrow F'_2 = 30\text{N}$

Ισορροπία κυλίνδρου $\Sigma \vec{\tau}_{(\Delta)} = 0 \Rightarrow \vec{\tau}_{F'_2(\Delta)} + \vec{\tau}_{F'_3(\Delta)} = 0 \Rightarrow F'_2 \cdot R - F'_3 \cdot r = 0 \Rightarrow F'_2 \cdot R = F'_3 \cdot r \Rightarrow$

$F'_2 \cdot 2r = F'_3 \cdot r \Rightarrow 2F'_2 = F'_3 \Rightarrow F'_3 = 60\text{N}$

Αβαρές νήμα 1 $F'_3 = F_3 \Rightarrow F_3 = 60\text{N}$

Ισορροπία Ράβδου

$\Sigma \vec{\tau}_{(A)} = 0 \Rightarrow \vec{\tau}_{F_1} + \vec{\tau}_{F_3(A)} + \vec{\tau}_{W(A)} + \vec{\tau}_{F(A)} = 0 \Rightarrow F_1 \cdot d_1 + F_3 \cdot d_3 - W \cdot d_4 = 0 \Rightarrow$

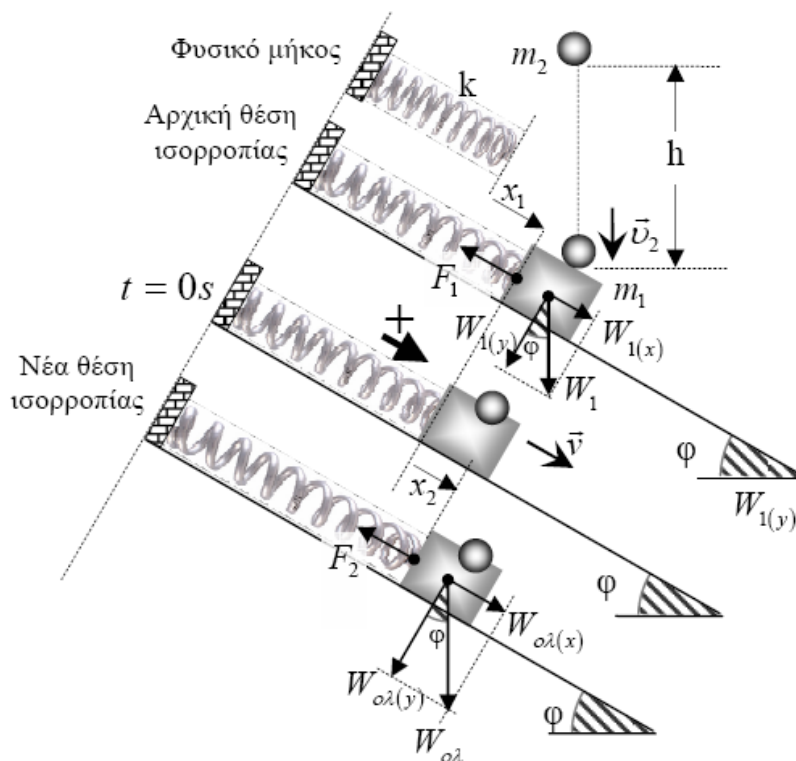
$F_1 \cdot \ell \cdot \eta\mu(\varphi) + F_3 \cdot \left(\frac{\ell}{2} + d\right) \cdot \eta\mu(\varphi) - W \cdot \frac{\ell}{2} \sigma\upsilon\nu(\varphi) = 0 \Rightarrow$

$F_1 \cdot \ell \cdot \eta\mu(\varphi) + F_3 \cdot \left(\frac{\ell}{2} + \frac{\ell}{6}\right) \cdot \eta\mu(\varphi) - W \cdot \frac{\ell}{2} \sigma\upsilon\nu(\varphi) = 0 \Rightarrow$

$F_1 \cdot \cancel{\ell} \cdot \eta\mu(\varphi) + F_3 \cdot \frac{2\cancel{\ell}}{3} \cdot \eta\mu(\varphi) - W \cdot \frac{\cancel{\ell}}{2} \sigma\upsilon\nu(\varphi) = 0 \Rightarrow$

$F_1 \cdot \frac{\sqrt{2}}{2} + 60 \cdot \frac{2\sqrt{2}}{3 \cdot 2} - 100 \cdot \frac{1\sqrt{2}}{2 \cdot 2} = 0 \Rightarrow F_1 = 10\text{N}$

Δ2.

Στην αρχική θέση ισορροπίας ισχύει $\Sigma \vec{F}_x = 0 \Rightarrow F_1 = W_{1(x)} \Rightarrow kx_1 = m_1 g \sin(\varphi) \Rightarrow$

$$x_1 = \frac{m_1 g \sin(\varphi)}{k} = \frac{1}{20} m$$

Στην νέα θέση ισορροπίας ισχύει $\Sigma \vec{F}_x = 0 \Rightarrow F_2 = W_{ολ(x)} \Rightarrow$

$$k(x_1 + x_2) = (m_1 + m_2) g \sin(\varphi) \Rightarrow \cancel{kx_1} + kx_2 = \cancel{m_1 g \sin(\varphi)} + m_2 g \sin(\varphi) \Rightarrow$$

$$x_2 = \frac{m_2 g \sin(\varphi)}{k} = \frac{3}{20} m$$

Μετά την κρούση το συσσωμάτωμα βρίσκεται σε απομάκρυνση $-x_2 = -\frac{3}{20} m$ από

την θέση ισορροπίας έχοντας ταχύτητα $v = \frac{3\sqrt{3}}{4} \frac{m}{s}$ εφαρμόζουμε ΑΔΕΤ και υπολογίζουμε το πλάτος

$$E = K + U \Rightarrow \frac{1}{2} k A^2 = \frac{1}{2} (m_1 + m_2) v^2 + \frac{1}{2} k x_2^2 \Rightarrow A = \sqrt{\frac{m_1 + m_2}{k} v^2 + x_2^2}$$

$$A = \sqrt{\frac{1+3}{100} \left(\frac{3\sqrt{3}}{4} \right)^2 + \left(\frac{3}{20} \right)^2} = 0,3 m$$

Δ3. Τη χρονική στιγμή $t=0s$ το συσσωμάτωμα βρίσκεται στη θέση $x = -\frac{3}{20}m$, έχει θετική ταχύτητα και ξεκινά να εκτελεί απλή αρμονική ταλάντωση με $\omega = \sqrt{\frac{k}{m_1 + m_2}} = 5 \frac{r}{s}$ και πλάτος $A = \frac{3}{10}m$.

$$x = A\eta\mu(\omega t + \varphi_0) \Rightarrow x = \frac{3}{10}\eta\mu(5t + \varphi_0) \xrightarrow[t=0]{x=-\frac{3}{20}} -\frac{3}{20} = \frac{3}{10}\eta\mu(\varphi_0) \Rightarrow \eta\mu(\varphi_0) = -\frac{1}{2} \Rightarrow$$

$$\eta\mu(\varphi_0) = \eta\mu\left(-\frac{\pi}{6}\right) \Rightarrow \begin{cases} \varphi_0 = 2k\pi - \frac{\pi}{6} \\ \varphi_0 = 2k\pi + \pi + \frac{\pi}{6} \end{cases} \quad \text{Τελικά } \varphi_0 = \frac{11\pi}{6} \text{ ή } \varphi_0 = \frac{7\pi}{6}$$

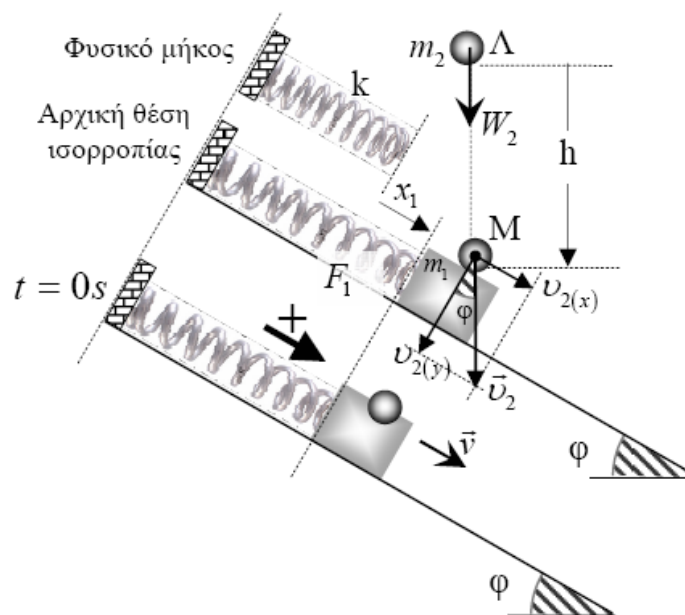
Τη στιγμή $t=0s$ $u > 0$

$$u = u_{\max}\sigma\upsilon\nu(\omega t + \varphi_0) \xrightarrow[t=0]{} u = u_{\max}\sigma\upsilon\nu(\varphi_0) \Rightarrow \begin{cases} u = u_{\max}\sigma\upsilon\nu\left(\frac{11\pi}{6}\right) > 0 & \text{Δεκτή} \\ u = u_{\max}\sigma\upsilon\nu\left(\frac{7\pi}{6}\right) < 0 & \text{Απορρίπτεται} \end{cases}$$

Δεκτή η φάση $\varphi_0 = \frac{11\pi}{6}$

Τελικά $x = \frac{3}{10}\eta\mu\left(5t + \frac{11\pi}{6}\right)$ στο S.I.

Δ4.

Η κρούση είναι πλαγία Η ορμή διατηρείται στον άξονα $x-x'$ που είναι παράλληλος στο κεκλιμένο επίπεδο $\vec{p}_{\alpha\rho\chi(x)} = \vec{p}_{\tau\epsilon\lambda(x)} \Rightarrow m_2 u_{2(x)} = (m_1 + m_2) v \Rightarrow$

$$m_2 u_2 \cdot \eta\mu(\varphi) = (m_1 + m_2) v \Rightarrow u_2 = \frac{(m_1 + m_2) v}{m_2 \cdot \eta\mu(\varphi)} \Rightarrow u_2 = \frac{(1+3) \frac{3\sqrt{3}}{4}}{3 \cdot \frac{1}{2}} = 2\sqrt{3} \frac{m}{s}$$

Υπολογίζω το υψος h με ΘΜΚΕ για το σώμα m_2 από το Λ έως το M .

$$K_M - K_\Lambda = W_{W_2} \Rightarrow \frac{1}{2} m_2 u_2^2 = m_2 g h \Rightarrow h = \frac{u_2^2}{2g} \Rightarrow h = \frac{(2\sqrt{3})^2}{20} = 0,6m$$

Δ5. Η θέση της μέγιστης επιμήκυνσης του ελατηρίου είναι η **κατώτερη** θέση που φθάνει το συσσωμάτωμα όταν ταλαντώνεται. Σε κείνη τη θέση

$$|\vec{F}_{\epsilon\lambda}| = k(x_1 + x_2 + A) = 100 \cdot \left(\frac{1}{20} + \frac{3}{20} + \frac{3}{10} \right) = 50N \quad \text{και} \quad |\vec{F}_{\epsilon\pi}| = k \cdot A = 100 \cdot \frac{3}{10} = 30N$$

$$\frac{|\vec{F}_{\epsilon\lambda}|}{|\vec{F}_{\epsilon\pi}|} = \frac{50}{30} = \frac{5}{3}$$

$$\frac{K_\Pi}{K_M} = \frac{\frac{1}{2} I \omega^2}{\frac{1}{2} m(u')^2} \Rightarrow \frac{K_\Pi}{K_M} = \frac{\frac{mR^2}{2} \omega^2}{m(u')^2} \Rightarrow \frac{K_\Pi}{K_M} = \frac{\frac{mR^2}{2} \omega^2}{m(u')^2} \Rightarrow \frac{K_\Pi}{K_M} = \frac{2(0,1)^2 20^2}{2 \cdot 3^2} \Rightarrow \frac{K_\Pi}{K_M} = \frac{2}{9}$$